

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izjemni nedelje in praznike. // Inzerat do 80 petih vrst a Din 2. do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. Večji inzerati peti vrsto Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaževa ulica 8a. 8
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Groblje trg 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 2. 26 // CELJE, celjsko uredništvo, Sirovčarjeva ulica 1, telefon 2. 65, podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon 2. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slovinski trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Po sklenitvi ankarskega pakta:

Nova diplomatska ofenziva Nemčije

Nemška diplomacija išče pota in načina, da bi preprečila nevšečne posledice ankarskega pakta — Nov poskus za pritegnitev Rusije in Italije — Neprestana posvetovanja v Berlinu

Pariz, 23. okt. mp. Francoski tisk živahno razpravlja o najnovejših Hitlerjevih posvetovanjih z zastopniki admiraltete, generalnega štaba, okrožnimi vodji stranke ter svojimi najbližjimi sodniki, še posebej pa o njegovih razgovorih s poslanikom v Ankari, Papenom ter o pozivu nemškemu poslanikoma v Moskvi in v Rimu, da takoj prideta v Berlin.

Prav v zvezi s poročili Papena, von der Schulenburga in dr. Mackensena je »Intransigent« objavil zanimive informacije iz Berlina. Znano je, pravi list, da je bil Papen poslan za poslanika v Ankari, čim je nemška vlada izvedela, da se Angleži in Francozi pogajajo s Turki za pogodbo o vzajemni pomoči. Papen pa je prišel prekasno. Komaj nekaj ur po njegovem prihodu je Chamberlain v angleški spodnji zbornici že objavil, da je bil s Turčijo dosežen začasen sporazum o vzajemni pomoči za primer, da bi nastala vojna v vzhodnem delu Sredozemlja ali da bi kdo ogrožal Balkan. Papenova naloga je bila tedaj preprečiti definitivno sklenitev takega pakta. To mu ni uspelo. Ko je bilo objavljeno, da bo pak, podpisal, čim se Saradzoglu vrne iz Ankare v Moskvo, je Hitler po svojem posebnem kurirju pozval Molotova, naj pri pogajanjih s Turčijo zastopa tudi nemške interese. Odtod izvirajo novi ruski predlogi, ki jih Saradzoglu ni mogel sprejeti. Pakt o vzajemni pomoči z Anglijo in Francijo so Turki podpisali še pred njegovim povratkom v Ankaro. Nemški načrt, da bi Turška ostala v vseh okoliščinah nevtralna in da bi Angležem in Nemcem pred nosom zaprla Dardanele, se je ponesrečil, če bi se ne bil, bi bila akcija proti Balkanu, oziroma proti južnovzhodni Evropi takorekčito že dovršena stvar.

Očitno se zdaj posveti v Berlinu nanašajo na to, da bi Nemčija v odgovor na ankarski pakt sklenila formalno vojaško zvezo z Rusijo, ali pa vsaj dosega izrečno

proglasitev solidarnosti obeh držav, ki sta bili že doslej partnerja pri dosedanjih diplomatskih, vojaških in gospodarskih akcijah na evropskem vzhodu. Nemški tisk že poudarja stališče, ki naj bi ga bila ruska vlada zavzela do ankarskega pakta po pisanju »Izvestij«. Toda prav ta uvodnik ruskega uradnega glasila je pokazal, da bodo rusko-turški odnosi ostali nespremenjeni prijateljski, da bo Rusija ostala slejkoprej nevtralna in da se bo odslej v prvi vrsti brigala za svoje lastne interese.

Na drugi strani pa tudi pogajanja med nemško trgovinsko mislijo pod vodstvom izrednega poslanika Richterja in gospodarskega strokovnjaka dr. Schnurreja ter komisariatom za zunanjo trgovino ne napredujejo tako, kakor so pričakovali. Rusija noče pristati na to, da bi Nemčija absorbirala vse surovine, kar jih imajo Rusi odveč. To v prvi vrsti demantirajo ruske ponudbe mangana in drugih surovin Zedinjenim državam, ki segajo v stotine tona.

Baš poziv nemškemu poslaniku von der Schulenburgu, naj pride v Berlin poročati o možnostih nadaljnjega razvoja političnega in vojaškega sodelovanja z Rusijo, potrjujejo namero nemške vlade, da z novo diplomatsko akcijo reagira na ankarski pakt. Prav tak pomen pa ima tudi enak poziv rimskemu poslaniku dr. Mackensenu. Italija naj bi opustila svoje vse preveč nevtralne stališče. Nemška diplomacija si prizadeva dopovedati Moskvi in Rimu, da je ankarski pakt naperjen v prvi vrsti proti Rusiji in Italiji. Njen cilj je očitno prikleniti Italijo in Rusijo nase in tako vsaj z novo politično gesto omajati odporost zapadne Evrope. »Intransigent« pa pravi, da sta francoska in angleška diplomacija v Rimu glede na ta pakt dali že vsa potrebna zagotovila, tako da je smatrati nemško propagando tudi v tej smeri za paralizirano.

zavezniki, 2% sta bila za zmago Nemčije, 14% pa se o vprašanju, kdo naj bi zmagal, ni izrazilo.

Churchill ne bo odgovoril Göbbelsu

London, 23. oktobra AA. Reuter. Kakor je znano, je imel nemški propagandni mi-

nister Göbbels snoči po radiu oster govor, v katerem je spet trdil, da »Athenie« ni torpedirala nobene nemške podmornice. »Daily Mail« poroča, da je Churchill, na čigar je bil naslovljen ostri Göbbelsov govor, ta govor prebral še ponoči in da je izjavil, da je to propagandni govor, na katerega on ne mara odgovoriti.

Glavna ost Nemčije proti Angliji

Dočim se na zapadni fronti izogibajo vsake večje akcije proti Franciji, napovedujejo Angliji neizprosni boj

Pariz, 23. okt. s. V francoskih vojaških krogih je vzbudilo pozornost dejstvo, da so Nemci pri svojih napadih na zapadni fronti pretekli teden skrbno pazili, da niso nikjer stopili na francoska tla in so se povsod ustavili točno na francosko-nemški meji. Nadalje je čudno dejstvo, da so Nemci koncentracije večjih oddelkov vojske in vojnega materiala za fronto vršili brez običajnih varnostnih mer tako, da jo je bilo mogoče opazovati s francoske strani. Iz vsega tega bi bilo mogoče sklepati, da so nemške akcije na fronti samo demonstracija, ki naj pripravi novo mirno ofenzivo. To pa se zopet zdi never-

jetno, ker je znano, da Nemčija zaradi blokade in svojega gospodarskega položaja ne sme predolgo odlašati z odločilno akcijo. Tako je mogoče točnejša druga razlaga nemških načrtov, ki pravi, da se bodo Nemci zadržali pasivno na zapadni fronti, med tem pa s letalskimi napadi skušali uničiti Anglijo, ki jo po vseh znakih sodeč smatrajo za svojega glavnega in edinega sovražnika. V Parizu pa naglašajo, da ta manever ne bo uspel, ker sta Anglija in Francija nerazdružno povezani in ju ničesar ne more ločiti. Za skupne cilje se bosta skupno borili do kraja.

Rusija noče dati surovin na kredo

Velike težave pri nemško-ruskih gospodarskih pogajanjih v Moskvi

Moskva, 23. oktobra mp. Agencija Tas je snoči objavila, da je izredni nemški poslanik Ritter, ki je pred dvema tednoma na čelu nemške trgovinske delegacije prisel v Moskvo, večerj z letalom odpotoval v Berlin. Ritter je imel nalogo dogovoriti se z zastopniki komisarijata za zunanjo trgovino načelno o ureditvi vseh vprašanj v zvezi z novo organizacijo trgovinskega prometa med obema državama. Pogajanja se medtem kljub njegovemu odhodu nadaljujejo. V kratkem bo odpotovala v Nemčijo posebna ruska trgovinska delegacija, ki

se bo v Berlinu sporazumela o prvih nemških naročilih in obratno. V uradnih krogih sicer zatrjujejo, da pogajanja uspešno napredujejo, vendar pa se doznava z dobro poučene strani, da so se pojavile velike težave zaradi tega, ker Rusija Nemčiji noče dati surovin na kredo, marveč zahteva takojšnje plačilo v gotovini ali v industrijskih izdelkih. Zato bo odpotovala ruska delegacija v Berlin, da se o tem podrobneje dogovori, dočim bo nemška delegacija v Moskvi proučevala, katere surovine bi mogla Rusija čim prej dobaviti, če pride do sporazuma.

Po vojaškem paktu še gospodarski sporazum

Anglija in Francija sta stavili Turčiji na razpolago 60 milijonov funtov za oborožitev in bosta prevzeli pretežni del turškega izvoza

Ankara, 23. okt. s. Vojaška pogajanja, ki so se pričela med Turčijo, Anglijo in Francijo takoj po sklenitvi ankarske pogodbe, so bila večerj z uspehom končana. Dogovorjeno je bilo najtesnejše sodelovanje vseh treh armad v slučaju potrebe. Sestavljeni so bili tudi že vsi potrebni načrti in bodo ostali vsi trije generalni štabi v najtesnejših stikih. Pogajanja pa se niso nanašala zgolj na vojaško operativno sodelovanje, marveč bosta Anglija in Francija tudi preiskali, da bi Turčija mogla dokončati svoje oboroževanje. V to svrhu so bila v razpravi tudi finančna

vprašanja, ki so s tem v zvezi. Kakor se doznava iz zelo dobro poučenega vira, sta Anglija in Francija stavili v ta namen Turčiji na razpolago kredit v višini 60 milijonov funtov. Del tega kredita bo Turčija porabila za odplačilo svojih dolgov drugim državam, pretežni del pa je določen za nabavo modernega orožja in drugih vojaških potrebščin ter za modernizacijo utrd ob Dardanelah in vzhodnem delu Sredozemskega morja. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bosta Anglija in Francija pokupili pretežni del vsega blaga, ki ga Turčija izvažajo.

Kompromisni predlogi finske vlade Rusiji

Finska je pripravljena pristati na nekatere teritorialne koncesije in korekturo meje

London, 23. okt. s. Finska delegacija pod vodstvom dr. Paasikivija je prisel v Moskvo. Dr. Paasikivija spremlja tudi finančni minister Tanner, toda ne kot finančni strokovnjak, temveč kot vodja finske delavske stranke. Tanner tudi pozna Stalina. Ruska vlada polaga baje posebno važnost na to, da sliši njegovo mnenje, ker misli, da bo na ta način najboljše informirana o pravem razpoloženju finskega naroda. Tanner je pri svojem odhodu iz Helsinkov izjavil, da je finančni položaj Finske dober. Notranje posojilo, ki ga je vlada razpisala, do krilo vse potrebe narodne obrambe, tako da ne bo treba iskati zunanjega posojila.

Haag, 23. okt. s. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča, da je finska vlada v svojih navodilih finski delegaciji za pogajanja v Moskvi dala prihanek na manjše teritorialne koncesije in zamenjavo nekaterih obmejnih predelov, odklanja pa slej ko prej sklenitev vojaške zveze z Rusijo.

Moskva, 23. oktobra s. Rusko vojno brojevo, ki je bilo teden dni zasidrano pred Tallinom, je zopet odplulo v Kronstadt. Ruska križarka »Kirov« in nekaj manjših ruskih vojnih ladij je dospelo pred letosko luko Ljepaja (Libava), ki jo bo v smislu rusko-letonske pogodbe zasedlo rusko vojaštvo.

Hitler se posvetuje z vsemi voditelji

Temeljite priprave za nadaljnje odločitve v Berlinu napovedujejo novo mirovno ofenzivo

London, 23. oktobra s. Po poročilih iz nevelnih držav so bila zadnja dva dneva neprestana posvetovanja predstavnikov štaba, admiraltete in nemških poslanikov pri kancelarju Hitlerju. Nadalje so se zbrali na posebni poziv kancelarja Hitlerja v Berlinu vsi pokrajinski vodje, s katerimi bo imel kancelar Hitler istotako posvetovanja. V berlinskih merodajnih političnih krogih izključujejo možnost nove mirovne akcije s strani Nemčije, potem ko so bili mirovni predlogi, ki jih je postavil kancelar Hitler v svojem govoru, odklonjeni. Zaradi tega je verjetno, da veljajo posvetovanja določiti načrtov za bolj energično nadaljevanje vojne. Pokrajinski vodje so dobili očitno nalogo, da informirajo kancelarja Hi-

terja o razpoloženju med narodom, preden sprejme nemška vlada dokončne sklepe o svojem nadaljnjem postopanju. To se zdi tem bolj potrebno, ker bi po mnenju vojaških strokovnjakov na primer poizkus prebiti z ofenzivo Maginotovo linijo stal napadalca 2 milijona človeških žrtev. Pokrajinski vodje so bili zadnjič klicani v Berlin pred začetkom vojne na Poljskem.

Papen nazaj v Ankaro

Berlin, 23. oktobra. e. Večerj je bil nemški poslanik v Ankari von Papen zopet sprejet pri Hitlerju. Po daljši konferenci je dobil von Papen ukaz, naj takoj odpotuje zopet v Ankaro. Domnevajo, da mu je poverjena nova važna misija.

Odgovori Göbbelsu

V Angliji, Franciji in Ameriki zelo ostro zavračajo trditve nemškega propagandnega ministra

Pariz, 23. okt. br. Nemški propagandni minister Göbbels je imel večerj po radiu govor, v katerem je ostro napadal angleškega mornarskega ministra Churchilla in ga dožlil, češ da je on dal namenoma potopiti potniški parnik »Athenie«, da bi s tem izrazil sovraštvo Amerike proti Nemčiji. Komaj je nemški radio utihnil, se je že oglasil londonski radio in takoj odgovoril. Govornik je ostro zavračal Göbbelsove trditve in jih označil za neuspeh poskus cenene propagande. Takoj za tem je tudi pariški radio odgovarjal Göbbelsu. Francoski komisariat za tisk je po svojem funkcionalarju ugotovil, da je bil govor nemškega propagandnega ministra prežet sovraštva. Za vsakega svobodnega moža so pomenile besede nemškega ministra ne glede na njegove obožbe navečje osebnosti žalitve. Po izjavljanju tega funkcionalarja je nemški propagandni minister govoril tako, kakor da bi bil prvi lord angleške admiraltete že v nemškem koncentracijskem taborišču.

A tudi obožbe, ki jih je navedel nemški propagandni minister, so bile po mnenju omenjenega funkcionalarja zgrajene na nesolidnih osnovah. Njegovi argumenti so bili naivni in groteskni. Nemški propagandni minister, pravi omenjeni funkcionalar, misli, da bo svet verjel njegovim besedam, če bo svoje obožbe ponovil dvakrat, trikrat in celo dvajsetkrat. A zakaj se je lotil prav Churchilla? Funkcionalar komisariata za tisk pravi, da zaradi tega, ker Churchill pozna Nemčijo in natanko ve, kako dolgo bo vzdržljiva nemška

minister ne bi rad zvrnil le krivdo za potopitev »Athenie« na Churchilla, ki je danes dejansko glavni predstavnik angleške moči, marveč bi hotel vsi krivdo za vojno zvrniti na Anglijo. A o tem, pravi omenjeni funkcionalar, si je svetovna in tudi ameriška javnost že ustvarila svojo sodbo.

New York, 23. okt. s. Večerašnji govor nemškega propagandnega ministra Göbbelsa so prenašale tudi nekatere ameriške postaje. Govor pa, kakor javljajo današnji ameriški listi, ni dosegel zaželenega uspeha. Mnogi radijski poslušalci so celo telefonično protestirali pri radijskih postajah, zakaj jim servirajo take gorostnosti in zahtevajo, naj se prenos takoj prekine. Tudi današnji ameriški listi zavračajo Göbbelsove trditve in objavljajo izjave številnih potnikov, ki so bili priče potopitve »Athenie« in ki odločno demantirajo Göbbelsove trditve.

Razpoloženje v Ameriki

New York, 23. oktobra mp. Znani zavod za proučevanje mednarodnega mnenja, je te dni organiziral novo glasovanje o stališču Američanov do vojne v Evropi. Zbral je naslednje podatke: 95% glasovalcev se je izreklo proti temu, da bi se tudi Amerika zapletla v vojno, 62% je zahtevalo, da se ukine prepoved izvoza orožja in streliva iz Amerike, 84% glasovalcev je izrazilo željo, da bi v sedanjih vojni v Evropi zmagali

Iz notranje politike

RAZMERE NA HRVATSKEM

Ko se je ban dr. Subašić mudil pred dnevi v Beogradu, je podal dopisniku »Politike« nekaj važnih informacij o razmerah v banovini Hrvatski. Ban je predvsem zanimal govorice o stališču ali celo napetih odnosih med Hrvatimi in Srbi. Izjavil je, da je politika dr. Mačka, vseh njegovih sodelavcev in vsega hrvatskega naroda bila vedno prečeta ljubezni in bratstva do Srbov in Srbije in da se ta politika izvaja tudi v novih razmerah.

Isto je poudaril na večerašnji seji glavnega odbora Samostojne demokratske stranke v Zagrebu sam dr. Maček, ki je na soglasno znanje zastopnikov SDS iz raznih srezov, da so vesti o preganjanju Srbov na Hrvatskem neresnične, izjavil, da se bodo Srbi v banovini Hrvatski v najkrajšem času prepričali o svoji enakopravnosti s Hrvati, ker ni in ne bo nobene razlike med njimi.

NOVO VODSTVO SDS

Na večerašnji seji glavnega odbora Samostojne demokratske stranke, ki je bila v Zagrebu, je bil v prisotnosti 140 delegatov soglasno izvoljen za predsednika SDS minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljević, ki je sprejel izvolitev šele potem, ko je glavni odbor sprejel konvencionalno ostavko obloblega dosedanjega predsednika g. Adama Pribičevića, ki pa ostane še nadalje ideološki stranke. Za podpredsednika so bili izvoljeni dr. Hinko Krizman iz Varaždina, kmet Jovo Čorković iz glinskoga sresa, dr. Milan Kostić iz Zemuna in dr. Duda Bošković iz Vojvodine.

DR. SRDJAN BUDISAVLJEVIĆ

Izvolitev dr. Sr. Budisavljevića za predsednika SDS je našla v Beogradu splošno odobravanje, ker je novi predsednik znan povsod kot odlična politična osebnost v stranki, ki ima večino svojih pristajev baš v banovini Hrvatski. Beograjskim političnim krogom je dobro znano delo dr. Budisavljevića v bivši avstro-ugarski monarhiji, ko je bil v tesnih zvezah s politiki zagrebškega »Glasa Slovenca«, Hrvata i Srba«. Dr. Budisavljević je tretji predsednik SDS po Svetozaru in Adamu Pribičeviću.

HRVATSKA MEŠČANSKA

ZAŠČITA V POLICIJSKI SLUŽBI

Po odredbi bana dr. Subašića je dala Hrvatska meščanska zaščita nad 200 svojih članov na razpolago državnim policiji, da se Zagreb čimprej očisti sumljivih ljudi, ki so v zadnjih tednih povzročili številne incidente ter celo umorili nekaj policijskih stražnikov iz osebnega maševanja. Po mestu patrolirajo mešane skupine policijskih stražnikov in članov meščanske zaščite. Doslej so te patrulje polovile že precej sumljivih elementov. V službi bodo tudi v sredo, ko se bo brala v neki zagrebški cerkvi zadušnica za proslulim avstro-ugarskim generalom Sarkotičem.

JNS O SENATSKIH VOLITVAH

Beograjski listi so objavili izjavo izvršnega odbora Jugoslovanske nacionalne stranke, iz katere posnemamo:

Glavni odbor JNS je v svoji septembrski resoluciji naglasil, da zahtevajo sprico sedanjega težkega mednarodnega položaja najvišji interesi monarhije in Jugoslavije odločitve vseh zaostrenih strankarsko političnih razprav ter je izrazil željo, naj bi se v sedanjih resnih časih izognili bojem v naših notranjih vprašanjih. Izjava nato kritizira brezobzirno strankarsko agitacijo JRJ, ki se ne ozira na tih usodnih časih na naš položaj. Izjava prehaja slednjič na senatske volitve in pravi med drugim: Volitve v senat bo 12. novembra izvedlo volilno telo, ki stvarno sploh ne obstoji. Volilo se bo po zakonu, ki so ga proglasili nosilci sedanjega režima za najbolj reakcionarno delo. Tako postopanje nas je iznenadilo in osupnilo in to tem bolj, ker ne vemo, čemu naj služijo te pospešene volitve v senat, ki bo po ustavi za delo nemogoče do volitev in sestanka bodoče narodne skupščine. JNS odklanja zato sodelovanje pri takih volitvah in prepūša vso odgovornost sedanji vladi za tako svojevrsno državno politiko.

Italijanski delegati na Oplenec

Beograd, 22. oktobra. AA. Italijanska trgovinska delegacija je v prisotnosti jugoslovanskih delegatov položila venec na spomenik neznanega junaka na Avall. Z Avale so se italijanski delegati odpeljali na Oplenec, kjer so položili venec na grob pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Jugoslovanski delegati so svojim gostom priredili kosilo v restavraciji na Oplenca.

Predsednik Sirije umrl

London, 22. oktobra AA. Po vesteh iz Bagdada je danes umrl prvi predsednik Sirije Mehmed Ali bej.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Borzna poročila.

Carib, 23. oktobra. Paris 10.125, London 17.86, New York 446, Brusel 74.87, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.025

Popolno zatišje na zapadni fronti

Deževje in grozeče povodnji ovirajo na obeh straneh vsako večjo akcijo

PARIZ, 23. okt. mp. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je sredi objavilo naslednje 96. vojno poročilo: Delovanje izvidniških čet in manjši napadi na raznih odsekih fronte.

PARIZ, 23. okt. mp. Na fronti vlada relativen mir. Ze vse zadnje dni se ni nič posebnega pripetilo, razen običajne izvidniške akcije in topniške streljanja, ki so potrebni le, kolikor je treba držati stik z nasprotnikom in ga nadzorovati.

Agencija Havas ugotavlja v svojem današnjem dodatnem poročilu k dogodkom na fronti, da so bile zadnje francoske operacije specifično vojaškega značaja, medtem ko so celo vojna poročila nemškega vrhovnega poveljstva pokazala, da so Nemci pri svojih akcijah mislili tudi na njihov politični učinek. Še enkrat je treba poudariti, da so se francoske čete po povsem premišljenem načrtu umaknile na nove položaje, ki so bile tačas na zavzetem ozemlju skrbno izbrane in še skrbneje utrjene, tako da obvladajo vso fronto in še posebej vse doline, ki sečejo fronto, tako mozelesko, saarsko bliski in lauterško dolino. Netočne pa so vesti z nemške strani, da bi se bili Francozi umaknili iz vsega Warndtskega gozda. Nasprotno so se umaknili le v njegove višinske predele, s katerih obvladajo ves ostali gozd in vse ozemlje tja do gričev neposredno južno Saarbrückena, v katere so vgrajene prve velike utrde Siegfriedove črte, ki ima tu na vsej črti od Mozele do Rena svojo najjužnejšo črto. Razen tega so imeli Francozi še srečo, da so se umaknili o pravem času iz posebnih dolinskih predelov, ker je močno deževje zadnjih dni silno dvignilo reke, ki so mestoma celo prestopile bregove. Tako so vsi mostovi čez reko Blies zdaj pod vodo.

Na takem terenu so bili Nemci po svojih sunkih prisiljeni naglo kopati rove, ne glede na njihovo izpostavljenost

pripeljati v njihovo bližino zaloge streliva in se hkratu boriti proti vodi in blatu. Njihov položaj je še toliko težji, ker se posamezne njihove postojanke ne morejo nič več opirati na srednje in težko topništvo, ki so ga imeli doslej neposredno za svojim hrbtom v betoniranih stolpih Siegfriedovih trdnjav.

Solidnost novih francoskih postojank pa se je tudi že v praksi izkazala. Ob njih so se zlomili vsi nemški napadi in kar sama od sebe je prešla iniciativa v francoske roke. Nemci so si jo v začetku prejšnjega tedna prisvojili le za en dan in še to za ceno tisočerihr žrtev.

V zaledju nemške fronte so bile v zadnjih dneh izvršene velike koncentracije čet, orožja in streliva. Površnemu opazovalcu bi se bilo zdelo, da se pripravljajo nemška ofenziva ogromnih dimenzij. Toda še nikoli noben strateg ni opravil takega posla na tako očiten način, tako neprevidno in nemaskirano, da so lahko celo francoska izvidniška letala mirno krožila nad nemškimi koncentracijskimi postojankami. Te transportne operacije si je mogoče tolmačiti le na ta način, da je tičala v njih grožnja z ofenzivo, ki naj bi dala večji poudarek novi nemški mirovni ofenzivi.

PARIZ, 23. okt. br. Po vesteh s fronte iz Porenja in Palatinata so pričeli levi pritoki Rena v zadnjih dveh dneh silno naraščati. Poleg Mozele so tudi še nekatere druge reke že prestopile bregove in se razlile po dolinah. Ren sam se je v svojem gornjem teku dvignil za celih 6 metrov. Zaradi tega so vojaške operacije v znatni meri ovirane.

LONDON, 23. okt. mp. Londonski radio je začel sredi s posebnimi oddajami za Avstrice. V svoji prvi avstrijski propagandni oddaji je opozoril na nemške vesti, da se tudi Avstrici bore na zapadni fronti.

Nemški letalski napadi na Anglijo

Nemci so pretekli teden vsak dan napadali Anglijo in pri tem izgubili 13 letal

London, 23. okt. a. Pretekli teden so bili razen enega dneva vsak dan nemški letalski napadi na Anglijo. Pregled teh napadov kaže, da ni niti ena sama bomba padla doslej na angleška tla in da je bila tudi sicer povzročena le malenkostna škoda na angleških vojnih ladjah. Napadalec pa so izgubili nedvomno najmanj 13 letal, to je več nego tretjino izmed letal, ki so sodelovali pri napadih. Po mnenju vojaških strokovnjakov je ta izguba mnogo previsoka v razmerju z malenkostnimi uspehi, ki so bili doseženi.

London, 23. okt. mp. Britanska admiraliteta je sredi objavila naslednji komunikacije: O priliki zadnjega napada sovražnih letal na skupino trgovskih ladij, ki so v spremstvu angleških rušilcev plule po Severnem morju, so bili sestreljeni štiri nemški bombniki. Pet nemških letalcev je bilo rešenih in so jih izkrcali v Grimsbyju. Tja jih je pripeljala neka angleška ribiška ladja. Neka tuja ribiška ladja je rešila še dva nemška letalca. Oba sta bila hudo ranjena. Včeraj jutraj so ribiči rešili na-

daljnje tri nemške letalce, ki so jih našli v gumastem čolnu. Med njimi je bil eden ranjen. S čolnom so tavalji po morju celih 15 ur, odkar je njihovo poškodovano letalo padlo v morje.

London, 23. okt. mp. Pri včerajšnjem spopadu angleških lovskih letal z dvema nemškima bombnikoma blizu južnovzhodne škotske obale je bilo, kakor je letalsko ministrstvo že objavilo, eno nemško letalo sestreljeno. Sredič je prispela v London vest, da so ribiči videli, kako je letalo padlo v morje in kako se je kmalu nato od njegovih ostankov ločil neki čoln, v katerem sta bila eden ali dva letalca.

London, 23. okt. a. Dve angleški ladiji sta včeraj rešili 5 nemških letalcev, ki so se v soboto udeležili nemškega letalskega napada na angleške trgovske in vojne ladje v Severnem morju. Tri izmed teh letalcev je našla angleška ladja, ko so se oklepali trupa nemškega bombnika, ki je padel v morje. Ostala dva letalca sta bila že 24 ur na morju v zlojživljem gumijastem čolnu.

otvorilo posebne biblioteko in čitalnico, danes pa začne izhajati tudi posebni ruski dnevnik.

Vkorakanje litovskih čet v vilnisko okrožje

London, 23. oktobra s. 18. letniska ruska vojaška misija je dospela včeraj v Kovno, da uredi vse podrobnosti prihoda in nastanitve 20.000 ruskih vojakov v Litvi. Litovska vojska bo najbrž še danes zasedla Vilno.

Kovno, 23. oktobra e. Po poročilih DNB je ruski komisar za zunanje zadeve Molotov obvestil litovskega poslanika v Moskvi, da je ruska vlada pristala na to, da litovske čete zasedejo Vilno in vilnisko okrožje v etapah. Vse druge podrobnosti, ki so s tem v zvezi, bo urenila posebna komisija. Vrhovno poveljstvo litovske vojske je že izdalo vse potrebne odredbe za pričetek okupacije prvega dela vilnškega okrožja.

Zakaj se prijetno živi na Slovaškem?

Hlinkova garda, ki je na Slovaškem to, kakor v Italiji fašistična milica, izdaja tudi svoje glasilo, ki ima naslov »Gardista«. Glavno besedo pri tem glasilu ima minister Sanjo Mach, ki je obenem tudi poveljnik te garde. Seveda je tudi večina članov v tem listu izpod Machovega peresa. V teh člankih se dopoveduje Slovakom, kako neizrečno srečni se morajo čutili, da so se otresli »težkega češkega jarma« in ga zamenjali z »nebeško slovaško svobodo«, ki jo uživajo v »neodvisni slovaški republiki«. V enem izmed teh člankov se argumentira tudi takole: »Ali ni lepo in prijetno živeti na svetu, ko lahko po mili volji kličete »Živel dr. Tiso, naj živi dr. Tuka, pa se ti ni treba bati, da bi te odgnali na sodišče?« — Pa pravijo, da je danes že prav malo Slovakov, ki bi se navduševali za Tisa in za Tuko, pa prav mnogo takih, ki bi tej dvojici raje klicali nekaj čisto drugega. A kaj bi se zgodilo tistemu Slovaku, ki bi danes klical — recimo »A! žije Masaryk!« ali pa še kaj drugega? Ali bi ne bil njegov delež ne samo sodišče, marveč še celo končen akcijsko taborišče? Pa na Slovaškem se danes v »svobodni lepo in prijetno živi...«

Pomanjkanje krompirja

Ljubljana, 22. oktobra

Na splošnem živilskem trgu je bilo v soboto nekoliko manj blaga, kakor pač navadno ob slabem vremenu. Ko je dovoz otežčen in ko se prodajalci boje, da bi morali prodajati na dežju. Vendar so se tam gospodinjje vsaj lahko založile z živilji, med tem ko jih je mnogo čakalo zaman na Sv. Petra nasipu. Da bi nakupile krompir. Ljubljancem ne pomenijo, da bi ob tem času ne bilo napredaj krompirja na debelo ob tržnih dneh. Tudi ob najslabšem vremenu ga je bilo napredaj vsaj nekaj vozov. Ker ga je bilo v sredo na 10 vozov, so mestni pričakovali, da ga bo v soboto še več in razočaraje je bilo tem hujše.

Ljudi je začelo skrbeti, da se bo krompir v nadrobni prodaji pozimi zelo pomanjkanje ali pa da ga morda niti ne bo napredaj, ker se zdaj niso še založili z njim niti mnogi trgovci. Tudi nekatere javne kuhinje se nimajo dovolj krompirja za zimo. Vprašanje je, ali kmetje ne pripeljejo krompirja na trg zato, ker pričakujejo, da ga bodo čez nekaj časa še dražje prodali, ali so ga v glavnem že razprodali doma. Upoštevati je treba, da je zdaj krom-

pir na deželi prav tako drag kakor na našem trgu in kmet ima še dobiček, če krompir proda doma, ker mu ni treba plačati mestne trošarine in ne zapravljati časa s prevažanjem.

Vendar amsmo pričakovati, da bo napredaj vsaj še nekaj krompirja na ljubljanskem trgu, če bo lepo vreme ob tržnih dneh. Sicer bo treba kaj ukreniti in prav bi bilo, da bi se mestna občina nekoliko pozanimala za to. Treba bi bilo olajšati dovoz krompirja na ljubljanski trg in kazalo bi vsaj začasno odpraviti trošarino na krompir.

Gospodinjje tudi zelo težijo nad podražitvijo jajc. Na našem trgu jajca niso bila tako draga že dolga leta. Le pred božičem so jih nekajkrat po vojni prodajali tako drago. Zdaj so po 1.25 din komad ali po 8 do 10 komadov 10 din. Od pomladi so se podražila za približno 80 odstotkov. Gospodinjje se vprašujejo, kako draga bodo jajca šele o božiču.

Cenejšje je letos le sadje, ki pa ne more seveda nadomestiti glavnih živil. Zdaj je med sadjem tudi mnogo kostonja. Kmetice ga prodajajo po 2 din liter. Stalne prodajalke pa po 5 din kg. Prispel je tudi maroni, ki je po 10 din kg. Grozdje še ni podraženo. Napredaj je mnogo tudi lepših jabolk, med tem ko na kmetkem sadnem trgu navadno ni bilo lepšega sadja.

Ljubljana je premagala Split 4 : 0

V Zagrebu je bil v tekmi med Gradjskim in Hajdukom ljubljanski sodnik Macoratti dejansko napaden in se je tekma predčasno končala

Ljubljana, 23. oktobra

Včerajšnja deževna nedelja je omogočila samo nogometne tekme. V obeh ligah, hrvaško-slovenski in v srbski so odigrali celoten spored, enako tudi v posvajanem prvenstvu. Presenečen prav za prav ni bilo. V Zagrebu je prišlo do hudega incidenta in je moral sodnik tekmo Gradjski : Hajduk prekiniti že 8 minut po začetku. Iz Splita je prispela razveseljavna vest o lepi zmagi Ljubljancov, ki so se s tem utrdili v sredini prvenstvene lestvice.

Ljubljana je igrala v Splitu s Splitom. Ves čas tekme je deževalo in je bilo igrišče popolnoma razmočeno, kar pa je bilo prijalo gostom kot domačinom, ki so vrhu tega nastopili še oslabiljeni z rezervami. Ljubljana je v vsakem pogledu prekašala svojega nasprotnika in je nudila prav dobro igranje. Končni izid 4 : 0 za Ljubljano je bil dosežen že v prvi polovici. Go- le so zabili po vrsti Hasl 2, Lah in Grntal po enega. V ljubljanskem moštvu so se zlasti odlikovali oboje branilca, Pupo med krilci in v napadu Hasl, Lah in Grntal.

V Subotici je Bačka zaigrala prav dobro in je Hašk lahko zadovoljila, da se mu je posrečilo rešiti vsaj eno točko. Rezultat je bil 1 : 1. V Sarajevu je Sašk premagal Concordio 3 : 2. Domači so bili od začetka do konca v premoči in je njihova zmaga preizkušila izražena. V Osijeku sta se srečali obe Slaviji. Slab sodnik je precej pokvaril igranje. Osječani so zmagali Varaždinca 2 : 0. V Zagrebu sta igrala Gradjski in Hajduk. V 8. minuti je ljubljanski sodnik Macoratti zaradi hudega

foula prisodil enajstmetrovko proti Hajduku. Hajdukovi igralec Kacijan s tem ni bil zadovoljen in je s pestjo napadel sodnika, ki ga je seveda izključil. Kacijan pa niti na posredovanje svojega kapetana ni hotel zapustiti igrišča, temveč je celo ponovno napadel sodnika in ga do krvi poškodoval na obrazu. Macoratti je tekmo odložil, vročokrvneža pa je aretirala policija.

V srbski ligi sta bili v Beogradu tekmi starih domačin enajstotice. BSK je zaslužen premagal Baska 2 : 0. Jedinstvo pa je z rezultatom 2 : 2 iztrgalo Jugoslaviji važno točko, s čimer je prišel na vodstvo na lestvici BSK. V Novem Sadu je Vojvodina premagala Žak 1 : 0. V Sarajevu je Slavija odzvela Bati s rezultatom 4 : 2 obe točki. V Skoplju pa je Gradjski zmagal nad Zemunom 2 : 1.

V prvenstvu LNP so včeraj v ljubljanski mariborski skupini odigrali poslednje kolo jesenskega dela tekmovanja. Jesenska prvačka sta Mars in CSK. V ljubljanski skupini sta Hermes in Jadran igrala 3 : 3. Mars je nepričakovano podlegel Kranju 1 : 3. Bratstvo je doma premagalo Reko 4 : 1. Svoboda pa v Domžalah Diska 4 : 3. V mariborski skupini je CSK v kakovcu po lepi igri zaslužen premagal Zvezničarja 2 : 0. Tudi v Mariboru so Celovčani beležili uspeh, kajti Gradjski je sigurno zmagal nad Rapidom 4 : 2. V Celju je Celje zaslužen zmagalo Olimp 6 : 2.

Motociklistične dirke na Večni poti so morali spet odpovedati. Vse kaže, da zaradi slabega vremena te prireditve letos ne bo mogoče izvesti.

čajev za šolsko mladino. Danes ni za to nobenega zanimanja. Popušcanje zanimanja za šah je mogoče pripisati cepljenju članstva na več strani, kar seveda tudi ne more biti koristno. Zeteli bi bilo, da trbovski šahisti gredo v isti društveni vrsti ter pridobijo zlasti med rudniškimi uradniki in učiteljskim čim več prijateljev. Le tako bodo Trbovlje tudi v šahu ojačile svoje tekmovalne sile.

Žalosten konec avtobusnega izleta

Celje, 22. oktobra.

V soboto je priredilo 21 ključavničarjev in kovačev iz Hrastnika z avtobusom podjelnika Pepela iz Laškega izlet v Logarsko dolino. V nedeljo so se izletniki vračali skozi Savinjsko dolino. Ko je privozil avtobus okrog 17.30 po državni cesti do križišča ceste, ki vodi pri St. Petru v Savinjski dolini v Sp. Grušovlje, je privozil po cesti iz Grušovelj neki voz. Gosp. P. pel, ki je šofiral svoj avtobus, se ni več mogel izogniti vozu in tudi ne pravčasno ustaviti avtobusa. Oje voza je zadelo s tako silo od strani v karoserijo avtobusa, da jo je predril in izstopilo na drugi strani. Pri tem je oje stisnilo 32-letnega električarja Franca Roterja iz Hrastnika in ga prebodlo. Konj, ki je bil vprežen v voz, je zadel šipo avtobusa in jo zdrobil. Drobci šipe so poškodovali 26-letnega ključavničarja Bogomira Jelena iz Hrastnika po glavi.

Na pomoč so takoj poklicali banovinskega zdravnika dr. Ločnikarja iz Zalca, ki je nudił ponesrečenemu prvo pomoč, nato pa naložil težko poškodovanega in nezavestnega Roterja v svoj avtomobil, da bi ga prepeljal v celjsko bolnico. Roter pa je že med prevozom izdihnil. Truplo so položili v mrtvašnico celjske bolnice. Gosp. P. pel se je odpeljal s ponesrečenim Jelenom in ostalimi izletniki v Celje in oddal Jelena v celjsko bolnico. Jelenove poškodbe niso težke.

Iz Celja

— c SK Celje : SK Olimp 6 : 2 (2 : 0). Ob deževnem vremenu je bila v nedeljo popoldne na Glaziji pred 400 gledalci odigrana poudarjena prvenstvena tekma med celjskima rivaloma. Po trdi in napeti borbi je enajstotica Celja zaslužen zmagala. Obe moštvi sta igrali z elanom. Celje je bilo kombinatno boljše. Napad Celja je igral bolj povezano. Olimpovega napada je manjkalo strelcev pred golom. Obe krilski vrsti sta se zelo potrudili, prav tako tudi ožji obrambi. V začetku je bila igra izenačena. Obe moštvi sta uprizorili nevarne akcije, vendar pa sta obrambi dobro čutili. V 24. minuti je Zupanc po hitri solokaciji potresel Olimpovo mrežo. V 31. minuti pa je Bajramović iz razdalje 20 metrov povisil na 2 : 0. Celje je prešlo v lahno premoči in je krepko napadalo. Olimpova obramba pa je bila na mestu. Po odmoru je Bajramović že v 3. minuti iz neposredne bližine povisil na 3 : 0. Olimp je nato napel vse sile, da zniža rezultat. To se mu je kmalu posrečilo. V 8. minuti je Ključar potresel mrežo Celja. Takoj nato se je Celje osvobodilo Olimpovega pritiska in je zopet prešlo v lahno premoč.

Rezultat je bil, da je Bajramović v 11. in 24. minuti zabil tri gole. Nekateri Olimpovi igralci so se začeli posluževati preostre igre. Zaradi tega je prišlo v 29. minuti na igrišču do incidenta. Posledica je bila, da je sodnik izključil Olimpovega igralca Petelinca in igralca Celja Škerlija. Sodnikova odločitev glede Škerlija je bila vsekakor preostra. Vedenje nekaterih igralcev Olimpa je povzročilo, da je moštvo Celja izgubilo voljo za nadaljnje akcije. V 38. minuti je Ključar znižil na 6 : 2 in postavil končni rezultat. Ostanek igre je bil odigran že v mraku. Sodil je g. Kopic iz Maribora točno in strogo. V predtekmi je mladina Celja premagala mladino Olimpa s 6 : 1 (4 : 1).

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 23. oktobra katoličani: Janez Kaptist, žilvka

DANASŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Sergej Panin

Kino Union: Zaljubljenca

Kino Sloga: Werther

Kino Moste: »Ona in njenih 100« in »Dan maščevanja«

Kino Šiška: Mozart

Razstava sodobne bolgarske književnosti v dvorani Narodne galerije (Narodni dom)

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprtro.

Torek, 24. oktobra: Zaprtro.

Sreda, 25. oktobra: Kacijanar. Red Sreda.

Četrtek, 26. oktobra: Antigona. Red A.

★

Drama pripravila kot prihodnjo premiero Čehovljevo igrano »Striček Vanja« in sledeti zasedbi: naslovno vlogo bo igral Levcar, Serebrjakova — Skrbinsk, Jelenc — Mira Danilova, Sofijo — Vida Juvanova, Marjo Vojnicko — Gabrijelčičeva, Astrova — Kralj, Teljagina — Daneš, Marino — Rakarjeva in delavca — Vertin. Igrbo bo režiral dramaturg Josip Vidmar. Premiera bo predvidoma v soboto za premierski abonma.

Nova mladinska igrana. V dramo so pričeli s študijem Kästnerjeve znane mladinske igre »Emil in detektivki«, katere premiera bo v kratkem. Naši mladinci je znana ta snov iz mladinskega romana. Pisana, zelo zabavna in hkrati zelo poučna igra, kako lovi skupina dekcev tatu, ki je ukradel Emilu denar, bo za velike in male lepa predstava.

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprtro.

Torek, 24. oktobra: Zaprtro.

Sreda, 25. oktobra: Kjer škranček žvrgo. Red B.

Četrtek, 26. oktobra: Glumač Matere božje.

Petek, 27. oktobra: Ob 15. uri Poljub. Dijska predstava. Globoko znižane cene.

Iz šoštanja

— Občni zbor Sokola. V petek zvečer se je vršil v dvorani Sokolskega doma redni občni zbor našega Sokolskega društva. Lepa udeležba je pričala o razmahu in napredku šoštanske sokolske postojanke. Starosta Janko Rozman je ob otvoritvi pozdravil vse prisotne, posebno pa župnega starosta Smrtnika in mu čestil k imenovanju za saveznega podstaršino. Sledila so poročila funkcionarjev. Enok drugo je po svoje dokazalo živahno delovanje društva v zadnji poslovni dobi. Društvo šteje sedaj 114 članov in članice brez naraščanja. Telovadni oddelki pa imajo sedaj 155 telovadcev; močna sta zlasti oba naraščanja. Poročilo zdravnika izpričuje, da vlada v telovadnici zdravje in da se telesa telovadcev kar svetijo od čistote. Prosvetar je zabeležil v minulnem poslovnem letu 7 gledaliških iger, 12 lutkovnih predstav, 3 akademije in nekaj družabnih prireditev. Razveseljivo je bilo tudi poročilo blaginjskega Društva, je prebrdilo veliko težav, zadostilo precejšnjim obveznostim, tako da je danes položaj društva trden. Ob koncu poročil je povzel besedo župni starosta Smrtnik in v klenem govoru očrtal današnje čase in naloge sokolstva. Njegova izvajanja je članstvo vzelo z odobravanjem na znanje. — Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava: starosta Janko Rozman, podstarosta Kozlevar Jože, tajnika Lucija Rainerjeva, blaginjski čarka Straus Marija, načelnik Davorin Marks, načelnica Branka Kraigerjeva, gospodar Perovec Franjo, gospodinja Gusta Jančičeva, matrikar Milan Zlatiščič, prosvetar dr. Jože Gorjak, zdravnik dr. Korun Drago, odborniki: Rainer Milko, Karina Drago, Senica Ivan, Pibernik Angela, Nalek Danica, Šumer Ivan, Placer Janez, Vrabčič Olga, Movh Tone, Trobec Cilka, Macarol Rudolf, Kraigher Anton. Nadzorstvo: Poteknik Anton, Novak Tone, Siomeri Jože.

Iz Kamnika

— Jubilej. Prav je, da se spomnimo ene najstarejših Kamničank, ne samo radi tega, ker je obhajala v petek svojo 80 letnico, temveč ker po svojem življenju in delu zasluži, da ji damo javno priznanje in iskrena voščila. Naša jubilarica Koscier Uršula je bila rojena 20. oktobra 1859. Visoka leta so to, toda jubilarica je še čila in jih misli dočakati še več; lahko je ponosna na to tembo, ker je svoje življenje znala uporabiti tako kot je prav. Posvetila se je babiškemu poklicu in ga opravljala nad 50 let vestno in požrtvovalno in upamo, tudi v zadovoljstvo vseh prizadetih. Teh je bilo mnogo, kotovo je prinesla na svet nad 3000 ljudi! Presodite, kaj pomeni to število in koliko dela je v njem. Če pa še povemo, da ga ni človeka pri nas, ki je ne bi cenil in spoštoval, ali ki bi ji imel kaj očitati, boste lahko rekli: bila je res na svojem mestu. Za svoje vestno službovanje je bila v letu 1933. odlikovana. Pripomniti je treba še, da je bila slavljena vedno odlično napredna in kot taka ni nikoli odstopala od svoje smeri: da je bil predvsem Sokol deležen njene pozornosti, ni treba poudarjati. V soboto je bila pa sv. Uršula in god naša jubilarica. Zato svojim čestitkam k 80 letnici pridužimo še iskrene želje za bodočnost in kličemo: Se na mnoga letal!

Zopet korak k zblizanju med Bolgari in nami

Otvoritev razstave bolgarske knjige — velika kulturna manifestacija

Ljubljana, 23. oktobra. Včerajšnja slovesnost ob začetku razstave bolgarske knjige v dvorani Narodne galerije je bila največja kulturna manifestacija zadnjega časa pri nas. Slovesnost ni bila dostojanstveno hladna temveč prirska, v njej so prisla do izraza tudi iskrena slovarska čustva, ki vežejo nas in Bolgare vedno tesneje. Da ta čustva slone na trdnih, stvarnih osnovah ter da niso izraz slovarske romantike, kakor bi morda kdo mislil, kaže vprav njihova skrenost ter elementarnost. Njihova osnova je predvsem slovarska kultura. To ni prazna beseda — slovarska kultura, že razstava bolgarske knjige je dokaz za to. Morda je duhovno sorodstvo narodov še močnejše kakor krvno, čutili smo pa včeraj že ob zvoku bolgarske besede, ki je tako blizu slovensčini zlasti po naglasu, da je v resnici brat govoril bratu; čutili smo, da ni med nami nič, kar bi nas ločilo, a da je toliko tega, kar nas združuje. In hkrati se nam je zbudil ponos ob pogledu na lepo kulturno spravevalo Bolgarov, na njihove knjige, da imamo brata, ki se lahko sklicuje na svojo kulturo.

IZREDNO STEVILNA UDELEŽBA ZASTOPNIKOV

Ze dolgo ni bilo pri nas prireditve, ki bi združila toliko zastopnikov naše javnosti ter zlasti kulturnega življenja kakor včerajšnja slovesnost. Ko je stopil pred mikrofonski predstojnik Jugoslov.-bolgarske lige v Ljubljani Rasto Pustoslavski, da spregovori o prizadevanjih lige in razstavi ter da pozdravi goste, je bila velika dvorana skoraj polna. Razstavljene knjige na visokih

predvsem zastopnika bolgarskega poslanika v Beogradu Ivana Popova, našega dobrega znanca, tiskovnega atašea Miso Georgieva. Poslanik Popov je pokrovitelj razstave. Našega prosvetnega ministra kot pokrovitelja razstave je zastopal načelnik prosvetnega oddelka banske uprave Sušnik. Pokrovitelj razstave je tudi ban dr. M. Natlačen, ki se je udeležil slovesnosti. Zvezo jugoslov.-bolgarskih lig je zastopal D. Stojanović iz Beograda. Dalje so prisostvovali odborniki častnega razstavnega odbora, divizionar Dragoljub Stefanović, predsednik Narodne galerije dr. Fr. Windscher, župan dr. J. Adlešič, rektor univerze dr. M. Slavič, univ. prof. dr. Rajko Nahtigal, predsednik PEN kluba Oton Zupančič, knjižničar dr. Šleibinger, predsednik Društva slovenskih književnikov prof. Fr. Koblar, predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin, predsednik Društva učiteljev meščanskih šol Anton Fakin in predsednik ljubljanske sekcije JUU Metod Kumelj. Med številnimi gosti je bil tudi zastopnik zagrebške lige Gorković, predsednik celjske lige dr. Bolhar, predsednik ZKD prof. Jeran, zastopnik prosvetne zveze dr. Lukman in zastopnik mnogih ljubljanskih kulturnih, stanovskih in drugih organizacij. Posebno prisrčno so bili pozdravljeni bolgarski gosti, predsednik Bolg.-jugoslov. društva iz Sofije, b. minister N. Zahariev, pisatelj Pantelejev V. Božinov in V. Georgiev ter dame Matinova, Daskalova in Todorova.

O pomenu razstave je govoril obširneje njen pokrovitelj ban dr. Natlačen. Ocenil je prejšnje razstave ter vrste v Ljubljani in vzporejal z njimi to razstavo, ki njen namen izhaja podobno kakor pri razstavi češke knjige iz težnje po medsebojnem spoznavanju slovenskih narodov kar naj vodi k tesnejšemu zblizanju, tako da se bomo tudi medsebojno podpirali. Knjige žive, niso mrtve, žive iz dobe v dobo ter vplivajo na človeka. Najmočnejše sredstvo za medsebojno zblizanje in spoznavanje narodov so. Po pesnikovih besedah »luč največja je beseda, jasna hodi med narodi.« Ko se narodi vežejo zgolj iz gospodarskih in političnih vidikov, te vezi drže samo, dokler prinašajo koristi, medtem ko so kulturne vezi trajne. In takšna kulturna vez so knjige, sila, ki veže narode v medsebojnem spoštovanju. V marsikaterem pogledu smo se Slovenci zblizali ter seznanili z Bolgari — medsebojni obiski, pevske turneje itd. — in teh duhovnih vezi smo Slovenci še posebno veseli ter jih pozdravljamo kot slovenski narod, ki živi najbolj na zahodu v sosedstvu močnih sosedov; na najbolj izpostavljenem ozemlju, veseli nas, da so za nami bratje, ki čutijo z nami. — Govornik je želel, da bi razstava služila svojemu plemenitemu namenu.

Tajnik JBL V. Bučar je prečital brzojavki, naslovljeni na Nj. Vel. kralja Petra II. in cara Borisa III. Godba je potem zaigrala našo in bolgarsko državno himno.

KNJIGE, ZRCALO NARODA

V imenu poslanika Popova je pozdravil zastopnike naše kulturne javnosti M. Georgiev v srbohrvaščini, nakar je spregovoril v bolgarščini, češ, saj se Slovani razumemo

preko svojih slovanskih src. V govoru, prežetem z živim čustvom, je naglašal povezanost južnih Slovanov po skupnem čustvu, vanju, ki prihaja do izraza tudi v bolgarskih knjigah. Slovenci in Bolgari pa so se posebno tesno povezani duhovno, saj so bili Slovenci v prejšnji dobi prvi prosvetitelji med Bolgari; posebno mnogo Bolgari dosegajo Slovencem za prot. Bezenskovo delo. Duhovne vezi med Bolgari in Slovenci so se zadnja leta še posebno utrdile z medsebojnimi prireditvami in obiski. — Še skoraj bolj ognjevit je govoril predsednik Bolgarsko-jugoslov. društva v Sofiji, bivši minister N. Zahariev, ki je izražal iskreno veselje nad sadovi nove politike po sklenitvi pakta o večnem prijateljstvu med našo državo in Bolgarijo. Rezultat te politike so bile doslej že mnoge lepe kulturne manifestacije, predvsem razstava naše knjige v Sofiji, zdaj pa ta razstava v Ljubljani. Knjige, ki so verno zrclo o narodu, bodo seznanile tiste Slovence, ki se ne morejo seznaniti z bolgarsko zemljo neposredno, z Bolgari. — V imenu Zveze jugoslov.-bolgarskih lig je razstavo pozdravil Stojanović iz Beograda.

DUHOVNE VEZI NAJTRDNJEJŠE

Predsednik slovenskega PEN kluba Oton Zupančič je v svojem govoru predvsem obžaloval, da nas niso mogli obiskati vsi tisti bolgarski pesniki in pisatelji, ki smo jih pričakovali z velikim veseljem. Toda tolaži nas zavest — je dejal naš pesnik — da so v duhu zbrani med nami. Njihov duh je v knjigah, ki so razgrnjene tu pred nami. Tega duha pozdravljamo iz vsega srca, zlasti zdaj, ko so marsikje ceste razrite, zastavljene s španski jezdci ter zaprte z bodočo žico. Ostala nam je še vera, da so v tej dobi lahke mavrice duha vendar najtrdnjeje vezi med narodi, močnejše kakor močni betonski mostovi, ki so zdaj marsikje razrušeni. V tej veri bodi izrečen pozdrav bolgarski knjigi in tistim, ki so jo razstavili z vero v bratstvo.

KULTURA POZNA SAMO ENO ZMAGO

Vero v kulturo in duha je izpovedal tudi zastopnik bolgarskih pisateljev Dimitar Pantelejev. Naglasil je, da pozna kultura samo eno orožje — človečnost, in samo eno zmago — zmago duha. Knjiga je merilo narodove kulture. V razstavljenih knjigah spoznate bolgarski narod. Bolgarski pisatelji pišejo narodne knjige, v svojih knjigah poznajo le enega junaka in to je bolgarski narod. Razstavljeni so sadovi bolgarskega duhovnega dela v polstoletnem svobodnem narodnem življenju. Govornik je v svojem govoru izrekel tudi veliko priznanje naši knjigi, ki so jo Bolgari bolje spoznali ob razstavi v Sofiji. Končno je iskreno pozdravil naše pisatelje v imenu bolgarskih tovaršev in se zahvalil prijateljem dela in delavcem za zblizanje med nami in Bolgari, da so ostali zvesti svojim nalogam.

Končno je bila odposlana še pozdravna brzojavka pokrovitelju razstave prosvetnemu ministru B. Maksimoviću. — Povabljeni zastopniki so se še zadržali v dvorani ter si z velikim zanimanjem ogledali razstavo.

Cigani na vlomilskem pohodu

Vlomili so na Rakitni, v Topolu in na Gori pri Begunjah

Ljubljana, 23. oktobra. Oni dan smo poročali, da se je mudil na Rakitni za Krimom zloglasni tolovaj Jože Lenič, ki je ukradel Meri Mikuševi nekaj nad 7000 din francoskega in našega denarja, kasneje pa je prišel z mlado ciganko, ki je posestnika Gromu, kjer je ciganka, ki je imela rdečo robec na glavi, ukradla v hiši 300 din vredno, srebrno uro. Lenič, ki se zadnjič čas sploh družil s cigani, se jim je najbrž pobahal, kako dobro se mu je obnesel pohod na Rakitno; zato so se jele tudi njim cediti alne. Tako se je zgodilo, da so imeli na Rakitni vse te dni cigane v gosteh ali prežede na prilike po gozdovih v okolici. Ljudje so seveda pazili bolj kakor navadno in dasi imajo delo na polju in po gozdovih, je pri vsaki hiši ostajal nekdo doma. Cigani so slednjič izgubili, ljudje so se mislili, da so nekje za deveto goro, pa so se naenkrat in sicer v temni noči spet pojavili v vasi. Bila jih je cela tropa in so se pozno zvečer poskrili nekje za Ustjem.

Seje ponoči, ko so bili prepičani, da vasašino trdno spe, so se splazili mlajši cigani v vas, kjer so vlomili najprej v hišo

posestnika Josipa Brenceta. Cigani so bili zelo previdni in niso povzročili nobenega ropota. Iz sobe so odnesli štiri nove moške obleke, dve rjave barve in pa modro ter sivo, svrtnik, črne hlače in precej perila. Ukradli so tudi precej ženske obleke, plenih jopic, otroškega perila in 230 din. Brenceta so cigani oškodovali za okrog 3000 din. Potem so vlomili še v dve hiši, kjer pa niso našli posebnega plena. Kakor so prišli so tudi odšli in krenili ponovi naprej proti Notranjski. Ustavili so se šele v Topolu, v občini Begunje, kjer so se iste noči vdrl v hišo posestnika Antona Cimpermana. Tudi tu so odnesli novo svetlobo obleko, nekoliko ponošeno temnosivno obleko, več parov čevljev, krog katoliške telovadne organizacije, suknjen ženski plašč, letni moški plašč, dva hubertusova plašča, dva moška svrtnika, veliko ženskega perila, več brisač, dve srebrni verižici in miliško garnituro. Cimpermana so oškodovali za 5000 din.

Spotoma, ko so bežali v noč, so se ustavili še pri hiši posestnika Marije Zalarjeve na Gori pri Begunjah. Tihno so se splazili v sobo in ukradli tri moške obleke, nov

iz katerega je bila zgrajena Krona, izredno odporen. Še huje je, da človeška roka skoraj ni mogla uničiti sten laboratorija in delavnice in da bi nihče ne mogel jamčiti, da bo uničen aparat, iz katerega se širijo tisti ogromni valovi. In bilo je še neresljivo vprašanje, dali bi ne bilo treba ustaviti obstreljevanja zato, ker bi bila tema največja ovira. Ne veš, kam meriš, ne veš, dali te bodo ljudje sploh še ubogali. Domneva, da bi vseeno nekdo ugasnil vir, iz katerega prihaja energija, če bi ne bilo Havla, ni bila tako preprosta. Vir energije je bilo samo sonce. Havel je bil odkril snov, ki jo je privlačevalo sonce izredno močno. To snov je nazval solnčni magnetizem. Ogromno nestvarno sidro se je z nepremagljivo silo pomikalo za soncem... in za pogon vse tovarnice je zadostovalo zasukati to sidro enkrat v štirindvajsetih urah. Sidro se je pomikalo po svoji poti, pa naj je sonce sijalo ali če je bila tema in treba bi bilo počakati, da se stroj končno sam obrabi.

Če bi hoteli priti Havlu do živega, bi se morali bolj zanašati na zvijačo, nego na silo. In če bi imel Konzorcij samo toliko spretnosti, kolikor je znašala desetina njegove moči, bi bil Havel že davno v kletki liki kanarček.

Zato se je zbralo trideset kamenitih obrazov vsak dan k posvetovanju. Bili so preveč osrednji organ. Zato so se njihovi možgani ustavili na eni misli. To je bilo povelje:

Duv... Pris duv... Taj.

Skrivnostni sklep 73/4. Samo redki ljudje so ga dobili v roke, toda ustno je šel še naprej. V splošnem bi moralo zvedeti zanj kakih deset tisoč ljudi.

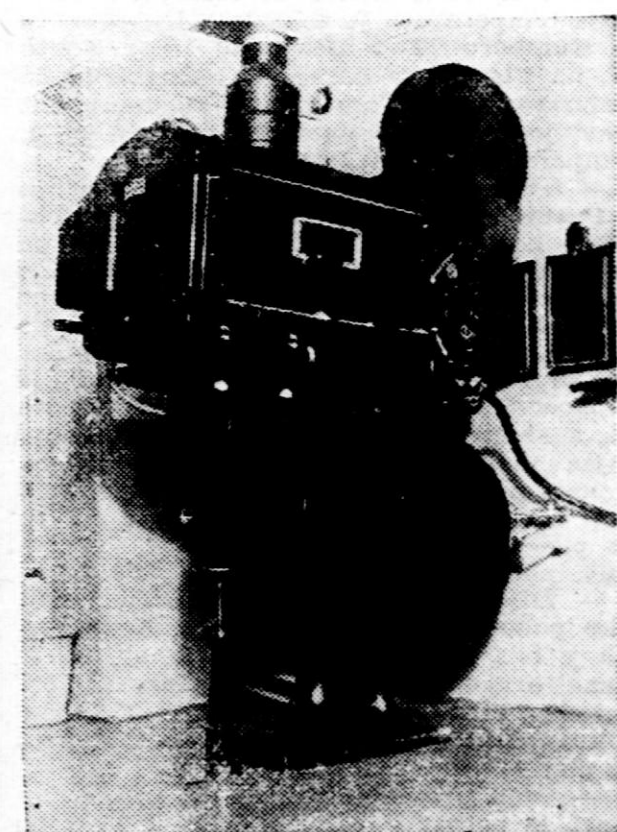
črn kloboč, pri novih nizki stropi, miki, skih čevljev, sedem moških srčk, vseh drugačnega perila, več prtov, nekaj rjavih suknj, nekaj, dve ženski obleki in nekaj drugih predmetov, v skupni vrednosti 5500 din.

Orožniki so ugotovili, da so bili najbolj podjetni 18-letni cigan Andrej Levković, 28-letni cigan Denanija Hudočević in njegov brat Marko Hudočević. Na poljedovanje in opozorjevanje so poslali 50 letno ciganko Ljubo Hudočevićo, najbolj spretna pa je bila 20-letna Tončka, debela, močna ciganka, ki velja za priležnico Marka Hudočevića.

Ukrajeno robo so cigani najbrž spravili v svoja skrinjalca, ki jih imajo nekje po krških gozdovih, kjer jih zasledujejo orožniki.

8 filmskega platna

Kino Union: Zaljubljenca (Sweethearts). Ta barvni film družbe Metro Goldwyn Mayer, ki ga je režiral van Dyke, je v glavnem impozantna in razkošna glasbena revija, nekakšna filmska opereta s čisto »amerikanskim« vsebino. V glavnih vlogah nastopata Jeanette MacDonald in Nelson Eddy, znani filmski pevski par, ki ga ves svet občuje, odkar sta se uveljavila v pevskih filmih, ki so bili tudi po vsebini nekaj vredni. Storijska je ameriško narodna, deloma dolgočasna za naš okus, toda barvno razkošje in spretna režija ter nekateri posrečeni komični prizori, zlasti pa divno petje obeh glavnih zvezd bodo zadovoljili obiskovalce, ki se hočejo v kino razvedriti. Kot barvni film pa sta »Zaljubljenca« najpopolnejši film, kar smo jih doslej videli v Ljubljani. Barvni film zmaguje in verjetno je, da v nekaj letih črnobelega filma ne bomo mogli več gledati, kakor danes ne prenesemo več nimih filmov. V napredku in filmski industriji je bila tudi kinopodjetnikom vsiljena nova naloga, in sicer ta, da modernizirajo svoje projekcijske kabine s tehničnimi napravami, s pomočjo katerih pridejo do pol. — večje tehnični napredki v filmski industriji. Pri glasbenem in barvnem filmu sta v tem pogledu odlična slika in zvok ali glas. Kino Union je poskrbel za oboje. Projekcijsko kabino je opremil z novim ojačevalcem in z novo obločnico. Naprave je dobavila znana nemška tvrdka Ikon iz Dresdene. Novi ojačevalce omogoča reprodukcijo osmih oktav, dočim je prejšnji ojačevalce obsegal samo štiri do pet oktav. Z novim ojačevalcem pridejo do veljave vsi odtenki zvoka in glasu, ki dajo temo določeno barvo, to so predvsem višji toni, ki s stari ojačevalcem sploh niso bili reproducirani. Ojačevalce ima zvočni obseg od 40 do 12 tisoč frekvenc, stari ojačevalce je imel samo od 100 do 8 tisoč frekvenc. Z novimi visokofrekvenčnimi obločnicami, ki razvijajo do 8 tisoč lumenov svetlobe,

Novi projekcijski aparat za visokofrekvenčno obločnico v kinu Unionu

je dosežena popolnejša jasnost slike in enakomernega porazdelitve svetlobe na celotnem filmskem platnu. Stare prejšnje obločnice so imele samo eno tretjino svetlobnega učinka nove obločnice in zaradi tega so bile slike na platnu, zlasti ob robovih zabrisane in nejasne. S temi novimi napravami je omogočeno, da pridejo prav vsi barvni odtenki vseh barv v barvnem filmu do polne veljave. Pri posebnih predstavah, ki jo je uprava kina Union priredila za novinarje, smo se prepirali o prednostih novih naprav v primeri s prejšnjimi. Novi ojačevalce in nove obločnice so pripomogle, da so prišli glasovni, zvočni in svetlobni učinki filma do popolnega izraza.

Muha najhitrejša živo bitje

Coprav je človek s svojim temnim mišlino najhitrejša bitje na suhem in na vodi, pripada hitrostno prvenstvo v zraku žuželkam. Ko je dosegel italijanski letalec Agelo 1. 1934 svoj hitrostni rekord 705 km na uro, gotovo ni slutil, da leti za polovico počasneje od žuželk. Človek prepuščen lastnim silam doseže v teku samo hitrost 32 km na uro. Na drsalkah poveča svojo hitrost za 7 km, na kolesu doseže hitrost 120 km, v dirkalnem avtomobilu ameriške ali angleške konstrukcije pa 430 km. Na vodi je dosegel človek 208 km.

Najhitrejša živo bitje na svetu je muha cephenomla. Samica doseže okrog 980 km na uro, samec pa celo 1310 km. To je torej dvakrat tako velika hitrost kakor je dosegel italijanski letalec Agelo. Eden najbolj ameriških poznavalcev žuželk in muh dr. Charles Townsend, ki je več let preučeval zlasti omenjeni vrsti muh, pravi: V gorah v višini blizu 4000 m sem videl, kako je letela mimo samica cephenomla. Komaj sem opazil, da je švignilo nekaj mimo mene. Muha je letela najmanj s hitrostjo 135 m v sekundi.

Kozmični žarki

Leta 1912 je bila odkrita nova vrsta žarkov, prihajajočih iz vesolja na našo zemljo. Toda učenjakom se še ni posrečilo ugotoviti kakšne lastnosti in učinke imajo ti kozmični žarki. Razmeroma malo je tudi znano, da imajo ti kozmični žarki tako veliko probojno silo, da prodirajo do 400 m globoko v zemljo. Izdelani so bili pa aparati, ki omogočajo ugotoviti, da zadane pomeči in podvpi vsak cm² naše zemlje vsako minuto en kozmični žarek in da jih pada na človeka vsak dan približno 25 milijonov.

Nekateri učenjaki trdijo, da izvira življenje na zemlji od kozmičnih žarkov. Zanimajo vemo samo to, da ti žarki vplivajo na življenje na zemlji. Kozmične žarke zaznamujejo aparati so bili izdelani v laboratoriju berlinske tehnike. Vsak žarek se na teh aparatih slisi. Aparat obstoja iz treh takozvanih števnikov, dolgih po 1 m s premerom 5 cm. Čevl so položene druga drugo. Radioaktivni žarek, prihajajoči iz različnih predmetov v laboratoriju, zadenejo po svojih posebnih lastnostih samo eno ali dve čevli, dočim gredo kozmični ultra žarki skozi vse tri čevli, ker padajo na zemljo navpično. Na podstavku, na katerem stoji navpično spodnja cev, nastane električni tok, ki se očisti in napelje v poseben števec, ta pa zabeleži poudine žarke. Če priključimo aparatu ampliton se nam javi vsak kozmični žarek z glasnim pokom.

Nekaj zanimivosti

Golob podvoji svojo težo v 8 dneh, potem ko se izleže, raca v 6 dneh, kura v 9 dneh, človek pa šele po 4 do 5 mesecih. — Angleško bolniško društvo je izumilo kovinske zamaške za steklenice z zdravili. V teh zamaških je posebna priprava, ki pravčasno opozori bolnika, kdaj mora vzeti zdravilo. — V stanovjsko kulturo prodra vedno bolj modra barva, ker odganja muhe. — Rembrandt je bil nekaj časa priprčan, da se mu razkrajajo kosti v telesu. — Od 1840 do 1935. se je zvišalo število evropskega prebivalstva od 250 na 520.000.000 prebivalcev. — Škoda, ki jo povzročajo termite na drevju, na lesenih posodah, papirju in knjigah znaša letno nad eno milijardo. — Plinske saje znatno povečajo trpežnost betona. — Vsako leto se izdela približno ena milijarda umetnih zob iz porcelana. — Grgranje raznih raztopin pri obolelih mandljih je skoraj brez učinka, ker pride tekočina z njimi le malo v dotik. Bolje je jemati antiseptična sredstva v tabletah. — Niagara bruhne vsako minuto 425.000 kub. m vode v globino 48 m. Ta ogromna vodna sila se le neznatno izkorišča. — Poskusi z živalsko psihologijo so pokazali, da imajo krave boljši spomin kakor konji. — Izdan je bil barvni spomin, obsegajoč 7056 gesel odnosno barvnih odtenkov. — V Rusiji so izdelali jadralno letalo, težko samo 42 kg. Letalo je tako majhno, da ga ima človek lahko doma v stanovanju.

PREVEČ

— Če bi videl moje nevesto! Njena postava, oči, lasje, zobje, roke — vse to govori samo.

— Kriz božji! Moji stari govori samo jezik, pa mi je še tega preveč.

NAROB SVET

— Tisti trije gospodje, ki si sedel včeraj z njimi v kavarni, so bili gotovo tvoji dobri znanci.

— Da, črnolasi je ded, sivolasi njegov sin, plešasti pa njegov vnuk.

Lev Vlada:

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

To bo lahka vojna, so si mislili mnogi. Seveda so bili to samo tepci, toda ti so vedno v večini.

Vojni konzorcij je presojal Havla že zdaj malo resno. Vsak dan se je zbral na več ur trajajoče posvetovanje, da bi odločil, kako bi najlažje strli tega Havla.

Načinov je bilo cel tisoč. Toda trideset kamenitih obrazov Konzorcija je bilo brez moči, ker ni bilo mogoče najti pravega.

Na mravljo ni mogoče iti s topom. Desetmilijonska armada je okorna kakor povodnji konj, če hoče pobediti enega samega črva.

Ah, okrog Havlovega posestva bi se dal splesti venec iz dveh vrst težkih možnarjev. Baterija kraj baterije, da bi nastal iz topovskih cevi strahoten gozd smrti. Potem bi pa napeljali granat, kolikor bi jih šlo tja. Pol ure po začetku topovskega ognja bi ne ostal od palače Krone kamen na kamnu. Toda to ne gre tako. Ne smete pozabiti, da drži Havel roko na stikalu svetlobe.

Morda bi utajili pred njim priprave. Morda bi mu natvezili, da vozi možnarje tja, da bi se igrali s njimi otroci, ko bi pa počil prvi strel — bi nastala tema.

Tema, v kateri bi moral poginiti ves svet.

In morda bi pri tem ubili edinega človeka, ki zopet lahko prižge luč ne glede na to, da je bil material,

8

z katerega je bila zgrajena Krona, izredno odporen. Še huje je, da človeška roka skoraj ni mogla uničiti sten laboratorija in delavnice in da bi nihče ne mogel jamčiti, da bo uničen aparat, iz katerega se širijo tisti ogromni valovi. In bilo je še neresljivo vprašanje, dali bi ne bilo treba ustaviti obstreljevanja zato, ker bi bila tema največja ovira. Ne veš, kam meriš, ne veš, dali te bodo ljudje sploh še ubogali. Domneva, da bi vseeno nekdo ugasnil vir, iz katerega prihaja energija, če bi ne bilo Havla, ni bila tako preprosta. Vir energije je bilo samo sonce. Havel je bil odkril snov, ki jo je privlačevalo sonce izredno močno. To snov je nazval solnčni magnetizem. Ogromno nestvarno sidro se je z nepremagljivo silo pomikalo za soncem... in za pogon vse tovarnice je zadostovalo zasukati to sidro enkrat v štirindvajsetih urah. Sidro se je pomikalo po svoji poti, pa naj je sonce sijalo ali če je bila tema in treba bi bilo počakati, da se stroj končno sam obrabi.

Če bi hoteli priti Havlu do živega, bi se morali bolj zanašati na zvijačo, nego na silo. In če bi imel Konzorcij samo toliko spretnosti, kolikor je znašala desetina njegove moči, bi bil Havel že davno v kletki liki kanarček.

Zato se je zbralo trideset kamenitih obrazov vsak dan k posvetovanju. Bili so preveč osrednji organ. Zato so se njihovi možgani ustavili na eni misli. To je bilo povelje:

Duv... Pris duv... Taj.

Skrivnostni sklep 73/4. Samo redki ljudje so ga dobili v roke, toda ustno je šel še naprej. V splošnem bi moralo zvedeti zanj kakih deset tisoč ljudi.

Najposobnejši detektivi Evrope, peščica najboljših častnikov generalnega štaba, izumitelji in znatstveni, agenti tajne službe in protežiranci...

Vsebinska je bila kratka: milijon faraov tistemu, ki pošlje Havla živega franco Berlin, palača Konzorcija. Tri četrtine iste nagrade tistemu, kdor odkrije način, kako bi ga zgrabili. Seveda mora voditi ta način k spretnemu in uspešnemu zasačenju.

Vsak, kdor bo hotel poskusiti srečo v tem lovu, pa mora pred to sporočiti Konzorciju. Opisati mora svoj način, kajti Havel ne sme biti opazen.

Konzorcij je sicer domneval, da bo Havel zvedel za to tajno tridesetdesetorice, kajti med temi desetstotimi ljudi, ki so bili izvoljeni, da bi jim bilo povelje sporočeno, je bilo gotovo nekaj takih, ki so držali s Havlom.

Toda naj ve to, dokazov za to ne bo imel. Ob prvem sumu vendar ne more takoj ugasniti svetlobe. Mož trdi, da drži roko na stikalu samo zato, da bi pomagal človeštvu. Tema je samo sredstvo za njegovo idejo, toda zelo nevarno sredstvo. Toda tema pomeni tudi takoj pregrešiti se zoper njegovo idejo. V splošnem je torej to dobro orožje, toda z njim je treba ravnati previdno.

Ze dvajset minut po odhodu gospodov iz Konzorcija je sklical Havel vse prebivalce svojega kraljestva. Mnogo jih itak ni bilo. Oba inženirja, Heran in Paulus, upravitelj naprave, dva vrtnarja, dva pilota in šofer. En vrtnar je bil Alois, prevzet je Havlovih praških pisarn. On je opravljal tudi hišniške posle. Razen tega je bilo še nekaj služabnikov notranje oskrbe prostorov.

— Zares pojde za življenje, — je dejal med drugimi Havel. Nobenega izmed vas ne morem in nočem

prevzeti na svojo vest. Še je čas, da v miru odidete od tod. Pozneje morda ne bo več časa.

Zavladala je tišina, mučna tišina, med katero se je Paulus smehljajal s svojim nesprenmenljivim smehljajem.

— Pa nas menda vendar ne podite od hiše, gospod doktor, — je pripomnil Alois s takim glasom, da je nastalo takoj prijetnejše razpoloženje. Nikogar ni bilo med njimi, ki bi bil hotel oditi.

V tistem trenutku se je začela palača Krona izpreminjati v trdnjavo. Vse osebe se je preselilo v notranjost palače. Stolpci na vrhu je bil spremljen v opazovalnico in kapitanski mostiček.

Skrivnostne aparate so prenašali iz delavnice v notranjost. Na vseh straneh so na vse kriplje montirali. Avtomatični svarilci, opozarjajoči na bližajočo se letala, dva reflektorja, žarometi, uničujoči vse s svojim rumenkastim žarkom, zračne mine kot obramba proti letalom, električni vodi visoke napetosti, zagonetni kontakti, nastavljen pasti, bliskoviti ubijaci...

Heran je hodil sem in tja, radostno je gledal, kako dobiva površina novo lice. Imel je roke povsod, odrezal je in svetloval, sam v modri bluzi s kleščami v roki. Paulus je kazal ostre zobe liki ris, sam je prevzel skrb za dohod, za vrata na dvorišče in pot do palače, kjer je nastavljal pasti in smrt. Majhna armada modrih delavcev, najetih tam doli v mestu med zanejaljivimi in že znanimi ljudmi je hitro izpolnjevala naprave.

Ko je bilo vse gotovo, so razobesili na vrhu palače veliko rdečo zastavo. Velike žolte črke na krvavem polju: